

SCUTUL ANTIRACHETĂ

Implicații pentru securitatea transatlantică

Conștient de misiunea sa de *think tank* aflat în serviciul națiunii române și al cetățenilor săi, de promotor al valorilor naționale și occidentale de centru-dreapta, Institutul de Studii Populare a inițiat, alături de Fundația „Konrad Adenauer”, o dezbatere publică, în octombrie 2011, cu titlul *Scutul antirachetă. Implicații pentru securitatea*

transatlantică. La această conferință au participat circa 300 de experți care au dezbătut argumente despre beneficiile și costurile acestui Acord, plecând de la expuneri ale fostului ministru de Externe, domnul Teodor Baconschi, subsecretarului de stat al SUA pentru Controlul Armamentelor și Securitate Internațională, doamna Ellen Tauscher, președintelui

ISP – domnul Valeriu Stoica, profesorului american Daniel N. Nelson, generalului (rez.) Constantin Degeratu și conferențiarului universitar Marian Zulean, director adjunct al *ISP*. Acest supliment preia și prezintă teze și argumente din acea dezbatere, dar și articole originale pro și contra, scrise de experți în politică externă și politică de securitate.

Scutul antirachetă: oportunități și riscuri

Anul 2011 are toate șansele să intre în istorie printr-o decizie strategică de excepție: negocierea și semnarea Acordului dintre România și SUA privind amplasarea unor elemente ale sistemului de apărare împotriva rachetelor balistice. Evenimentul este epocal prin faptul că promite consolidarea securității naționale a României în contextul unui sistem european de apărare antirachetă, *European Phased Adaptive Approach* (EPAA), cât și prin rapiditatea și calitatea negocierii.

Negociat cu discreție, dezbătut public în momentele cheie și intrat în vigoare la sfârșitul anului, în 23 decembrie 2011, acest Acord prezintă premisele unui moment cheie pentru securitatea națională, comparabil cu aderarea la NATO, în 2004, și cu integrarea în UE, din 2007. Indiferent dacă rațiunea de a negocia rapid, la nivel de echipe politice și de experți, de a prezenta și dezbate public deciziile doar în momentele cheie are legătură cu luarea în derizoriu de către presa din țară sau cu contraatacurile și dezinformările mediactice din partea Rusiei sau Iranului, este cert că Acordul reprezintă un produs de tip *win-win* pentru România și SUA, că asigură instrumentul militar de creștere a gradului suplimentar de securitate pentru România, iar, din punct de vedere politic, pune țara noastră în grupul de state proactive în politica de apărare antirachetă a NATO, asigurând pavăza apărării Europei tot așa precum Ștefan cel Mare sau Iancu de Hunedoara au apărut creștinătatea europeană, în Evul Mediu. Operaționalizarea acestui sistem, până în 2015, întărește securitatea națională și prin efectul de descurajare, oferind în final un instrument împotriva amenințării armelor de distrugere în masă, declarată deschis în toate strategiile de securitate de după 1990. Totodată, prin *Declarația*

comună a României și SUA de Parteneriat strategic pentru secolul XXI se oferă o garanție de securitate suplimentară, unică în istoria României. Mai mult decât atât, dacă ne uităm la recente poziționări strategice ale SUA, în contextual crizei globale, și al repositionării resurselor militare în zona Asia și a Orientului Mijlociu, este posibil ca acest Acord să devină mult mai relevant decât însăși Alianța. În timp ce NATO tinde să fie mai mult o agenție de asigurare-reasigurare, poate chiar irelevantă dacă doar europenii se bucură de dividendul păcii, iar americanii achită nota de plată, atunci *Parteneriatul strategic* este garanția suplimentară pentru România. Declarațiile stridente ale unor oficiali ruși pot demonstra tocmai atingerea punctului nevralgic: pe de o parte, rușii sunt nemulțumiți de încălcarea de către SUA unor înțelegeri anterioare iar, pe de altă parte, arată nemulțumirea pentru creșterea garanțiilor de securitate pentru țări precum România. Însă beneficiul imediat este cel economic, plecând de la investițiile în infrastructura locală și achizițiile publice din zonă, iar, la scară națională, contribuind la creșterea ratingurilor României, de către agențiile de analiză de risc, și, implicit, a investițiilor străine. Este de așteptat ca oamenii de afaceri români și americani să profite de acest Parteneriat și să intensifice colaborările, investițiile și profiturile comerciale. Bineînțeles că orice decizie strategică nu are numai beneficii, ci și riscuri. Unul dintre riscurile diplomatice este cel al unor tensionări ale relațiilor cu Rusia, nemulțumită de acest Acord, chiar dacă SUA și România au consultat-o, în toate fazele de negociere. Nici Franța nu ar fi foarte încântată, întrucât prin acest program EPAA i se reduce capacitatea de descurajare nucleară și își pierde poziția

„Acordul reprezintă un produs de tip win-win pentru România și SUA și asigură instrumentul militar de creștere a gradului suplimentar de securitate pentru România.“

de „lider al apărării Europei“. Bineînțeles că relațiile tensionate cu Iranul și lumea islamică ar putea genera chiar riscuri la adresa securității naționale, riscuri ale unor atacuri teroriste asupra bazelor militare. Au mai fost invocate ca posibile dezavantaje creșterea cheltuielilor militare (deși Acordul stipulează clar responsabilitatea părții americane pentru acest program) sau posibile tensiuni ce ar putea fi generate de staționarea soldaților americani, pe fondul precedentului „Teo Peter“.

Un subiect mai puțin remarcat este acela al rolului SUA în formarea și instruirea forțelor armate române în comanda și operarea sistemelor de apărare împotriva rachetelor antibalistice, conform art. VI.6 din Acord. Ce implică acest demers? Pe de o parte, are un impact direct asupra instruirii militarilor români implicați în program, inclusiv înființarea unei poziții importante de ofițer de legătură cu *Comandamentul European al SUA*. Indirect, înseamnă o creștere a responsabilităților românești pentru dezvoltarea culturii de securitate, evitând numirea unor neaveniți în poziții cheie în politica de securitate națională. Cultura

de securitate ar însemna o dezvoltare calitativă a competențelor experților civili și militari, școli doctorale performante în domeniul studiilor de securitate, selecția elitelor după performanță, și nu după loialități politice, de clan sau după calitatea de informator al unor servicii de informații etc. De fapt, chiar recente discursuri ale ambasadorului american arată o creștere a interesului pentru stabilitatea politică, guvernanta democratică și performanța economică a statului român.

MARIAN ZULEAN

Garanții americane

La 23 decembrie 2011 a intrat în vigoare Acordul încheiat între România și SUA privind amplasarea sistemului de apărare împotriva rachetelor balistice. Tratatul, juridic obligatoriu, cuprinde un angajament ferm din partea Statelor Unite pentru protejarea statului care găzduiește sistemul: „Statele Unite sunt angajate în mod ferm pentru securitatea României și, în cadrul angajamentului NATO, să apere România, împreună cu populațiile, teritoriul și forțele europene ale NATO prin intermediul sistemului lor de apărare împotriva rachetelor balistice“.

Capacitate intermediară

La summitul NATO de la Chicago din mai 2012 se așteaptă operaționalizarea unei capacități interimare a pilonului european al scutului antirachetă. Atunci se va termina modernizarea sistemului de comandă și control, ceea ce va permite națiunilor individuale, să-și conecteze propriile capacități în sistemul NATO. Franța va pune la dispoziție radare de avertizare timpurie și sateliți de detecție, în timp ce Germania, Italia și Olanda oferă interceptori. Toate elementele urmează să fie asamblate și conectate sub sistemul de comandă și control al NATO.

Oficiali americani și români în cadrul unei ceremonii la Deveselu

Două viziuni asupra apărării antibalistice

Scutul antirachetă în versiunea Obama diferă fundamental de cel avansat de către Administrația Bush. Acesta din urmă era o problemă sensibilă pentru Rusia: cele 10 interceptoare terestre desfășurate pe teritoriul polonez ar fi putut doborî inclusiv rachete intercontinentale lansate dinspre Rusia spre SUA, peste Oceanul Arctic. Mai mult, proiectul Administrației Bush nu era tehnic configurat pentru a răspunde amenințărilor pe termen scurt și mediu provenite din Orientul Mijlociu. Este diferența esențială dintre cele două sisteme. În versiunea Obama, sistemul este adaptat, croit în funcție de iminența amenințărilor. Programul în versiunea Bush nu era gândit să acopere Sud-Estul Europei, ci apăra Statele Unite și doar anumite părți ale Europei. Abordarea lui Obama este diferită. Scutul evoluează în măsura în care amenințarea evoluează. Astăzi, iranienii au cel mai vast inventar de rachete cu rază scurtă și medie de acțiune din Orientul Mijlociu. Și îl extind atât cantitativ, cât și calitativ. Ei au testat deja un număr de astfel de rachete cu rază medie de acțiune, printre care și *Shahab 3*, care pot atinge părți ale Europei și chiar au dezvoltat capacități spațiale. În designul său actual, sistemul Obama este configurat preponderent împotriva rachetelor cu rază scurtă și medie de acțiune și tehnic nu va fi capabil să doboare rachete intercontinentale lansate din zona Orientul Mijlociu înainte de 2020. Scutul american din Europa își propune să descurajeze un potențial „șantaj” pe care l-ar putea exercita Teheranul la adresa statelor europene și a zecilor de mii de militari americani staționați pe continent. Din 2012, se așteaptă ca sistemul american să fie integrat în scutul NATO.

Un scut în 4 viteze

Prima fază (2011) a amplasării scutului american, consumată la 7 martie, are o dimensiune preponderent maritimă și presupune desfășurarea în Mediterana a unei nave *Aegis* dotată cu interceptoare *SM-3 Block IA*. Ea va fi completată de instalarea radarului *AN/TPY-2* în Turcia, care va funcționa ca un sistem de avertizare timpurie. A doua fază (2015) este etapa românească, când în baza de la Deveselu vor fi amplasați 24 de interceptori de tip *SM-3 Block IB*. Primele două etape sunt configurate împotriva rachetelor cu rază scurtă (1.000 de km) și medie (între 1.000 și 3.000 de km) de acțiune. A treia secvență a dezvoltării scutului american va continua în 2018, cu pilonul polonez, când interceptoare terestre *SM-3* modernizate vor fi găzduite de statul central-european. La acest moment, se estimează că sistemul va fi capabil să doboare și rachete cu rază intermediară (*IRBM*, 3.000-5.500 de km) de acțiune. Maturizarea scutului american este programată pentru 2020, când întregul sistem antibalistic trebuie să devină operațional și împotriva posibilelor rachete cu rază intercontinentală (*ICBM* - peste 5.500 de km) venite din Orientul

Mijlociu. Important de precizat este că sistemul balistic american programat pentru Europa folosește aceeași tehnologie deja desfășurată în alte puncte sensibile ale globului: există un radar cu bandă X în Israel, altul în Japonia. Există nave *Aegis* în Extremul Orient și Orientul Mijlociu.

Scutul Alianței: o umbrelă antibalistică teritorială

Gândit să acopere întreaga Europă, sistemul de apărare antibalistică al Alianței va fi format dintr-un pilon american (versiunea Obama desfășurată în România și Polonia) plus o componentă europeană. *NATO* va oferi infrastructura de comandă și control necesară rețelizării și managementului integrat al celor doi piloni. Alianța în sine nu va achiziționa propriu-zis interceptori sau radare, ci statele membre sunt cele care vor face contribuții naționale. În esență, rolul *NATO* este să ofere adezivul care, în cele din urmă, va conecta sistemele antibalistice naționale (german, olandez, francez). Modernizarea sistemului de comandă și control va permite statelor individuale, precum SUA sau Olanda, să-și conecteze capacitățile naționale în ansamblul sistemului *NATO*. De mai mulți ani, *NATO* derulează un program experimental de dezvoltare a unui scut antibalistic limitat pentru protecția trupelor desfășurate într-un teatru de operațiuni. Ulterior, la summitul de la Lisabona, din noiembrie 2010, s-a decis extinderea graduală a acestei capacități (așteptată să devină complet operațională în 2014) pentru a proteja nu doar trupele dintr-un teatru de operațiuni, ci teritoriul și populația statelor membre. Deși așteptată să fie declarată operațională la summitul de la Chicago, din mai 2012, componenta *NATO* nonamericană ar putea fi întârziată pe fondul austerității care a lovit economiile europene. În trecut, când banii nu erau o problemă, programe esențiale pentru dotarea *NATO* cu echipamente cheie au eșuat (*DCI* în 1999 sau inițiativa *Prague Capabilities Commitment* în 2002). Ce ne face să credem că acum, când banii sunt o problemă, europenii își vor respecta angajamentul de a finanța un sistem antirachetă care nu pare să fie pe lista de priorități a niciunui stat membru? Și totuși, Jamie Shea, adjunctul asistentului secretarului general al *NATO* pentru amenințări emergente, rămâne optimist: „Atunci când vorbim de amenințări de securitate, întotdeauna există bani pentru cele mai urgente lucruri. Și trăim într-o lume în care 30 de state au capacități balistice, printre care și Iranul, care testează sisteme de rachete cu rază de acțiune din ce în ce mai extinsă. Aceasta este una dintre cele mai urgente amenințări de securitate pentru teritoriul european. Imaginați-vă ce s-ar întâmpla dacă o rachetă cu încărcătură chimică sau biologică ar cădea mâine într-un oraș european. Ar produce un haos de neimaginat cu efecte globale. Apărarea antirachetă nu era posibilă în urmă cu câțiva ani, acum este și, sincer, având în vedere că

americanii plătesc pentru cea mai mare parte a acestui sistem, nu este atât de scump, comparativ cu alte programe militare. În esență, europenii nu trebuie să pornească de la zero pentru a construi ei înșiși acest sistem”. Propunerea Moscovei de a crea un singur scut antirachetă, comun, *NATO*-Rusia, este inacceptabilă pentru statele membre. Mai întâi, acest lucru ar presupune participarea și accesul Rusiei la aranjamentele de comandă și control ale scutului antibalistic. În esență, asta înseamnă nu doar crearea unui „buton comun”, ci și partajarea sarcinilor, pe sectoare teritoriale, Rusia oferindu-se explicit să fie responsabilă de apărarea antibalistică a unor zone din Europa Continentală. Or, a acorda unui stat din afara Alianței responsabilități defensive asupra statelor membre este fără precedent. În plus, nicio garanție juridică conform căreia scutul *NATO* nu este îndreptat împotriva Moscovei nu este acceptabilă. Frank A. Rose, consilier al subsecretarului de stat pentru controlul armamentului și securitate internațională, Ellen Tauscher, consideră garanțiile legale ca fiind „o limitare de facto a scutului. Iar președintele Obama a fost foarte clar asupra acestui aspect: nu putem accepta limitări”. Mai mult, acestea ar fi o premieră în istoria Alianței. Principial, *NATO* vrea să coopereze cu Rusia, dar nu poate permite accesul la infrastructura sa de comandă și control sau transfera responsabilități de apărare colectivă a membrilor săi unui stat din afara Alianței. În esență, propunerea *NATO* diferă fundamental de cea a Rusiei: dacă aceasta din urmă vrea un scut comun, cu cote de participare egale, Alianța vrea două scuturi separate, independente și autonome, dar care să dezvolte o cultură a colaborării bazată pe schimbul de informații. Și totuși, sunt zgomotoasele proteste ale Moscovei îndreptățite? Reprezintă interceptorii scutului american din Europa o amenințare pentru Rusia? „Scutul, în sine, nu impune probleme de stabilitate strategică în primele două faze. Cei 24 de interceptori nu au cum să protejeze pe nimeni împotriva unui arsenal masiv de mii de arme nucleare tactice și alte mii de arme strategice, amplasate pe rachete, submarine și bombardiere. Ca să nu mai vorbim de faptul că Rusia deține arme convenționale care nu necesită un angajament nuclear pentru a putea, ipotetic, surclasa pigmeii militari din vecinătatea sa. În prezent, motivul principal al supărării Moscovei trebuie căutat mai mult în sfera politică, acolo unde rușii nu sunt încântați de prezența unor baze ale SUA la câteva sute de kilometri de granița lor, de o prezență americană perpetuă în regiune sau de diminuarea puterii lor regionale. Totuși, pe termen lung, experții ruși sunt sceptici. Un sistem antirachetă funcțional ar permite SUA să întreprindă un prim atac strategic, fiind în același timp sigură că poate intercepta orice rachetă cu care Rusia ar putea răspunde”, spune Liviu Horovitz, cercetător în domeniul politicilor

Lansarea unui interceptor *SM-3* de pe un distrugător american

nucleare la *Centrul pentru Studii de Securitate* din cadrul *Swiss Federal Institute of Technology*, Zürich.

Motivații poloneze

Mișcările din ultima vreme din Polonia legate de amplasarea pe teritoriul polonez a unei baterii americane de rachete *Patriot* și a unei escadrile, tot americane, de avioane *F-16* au legătură indirectă cu problema scutului. Dar, în sine, acestea nu fac parte din arhitectura propriu-zisă a scutului antirachetă. Dimpotrivă. Ele sunt mai degrabă un bonus strategic pe care polonezii l-au primit în schimbul găzduirii pe teritoriul polonez a sistemului antibalistic american. De altfel, Polonia va intra efectiv sub scut la trei ani după România, abia în 2018. Interesant este că atunci când analizezi explicațiile oficialilor polonezi nu poți să nu observi că Iranul și capacitățile sale balistice nu prea reprezintă o îngrijorare iminentă. „Dacă mulahii au un target list, credem că ne aflăm undeva foarte jos”, declara pentru *FP*, în aprilie 2010, Radosław Sikorski. În schimb, dacă Polonia pare să nu se grăbească să devină parte din scutul Obama (să nu pierdem din vedere că, în versiunea Bush, Polonia era locația favorită), totuși, Varșovia se grăbește să primească *Patriot*-urile americane și escadrila de *F-16*. Ba chiar face presiuni să le integreze în sistemul său de apărare aeriană. Cablogramele poloneze confirmă și ele faptul că polonezii sunt mult mai interesați de „bonusuri” decât de produsul principal. Sławomir Nowak, șeful staff-ului premierului Tusk, este citat într-o cablogramă expediată în 2009 de *Ambasada SUA din Varșovia* cu declarația că Polonia nu o să sufere dacă SUA își retrag scutul, dar guvernul polonez „contează pe *Patriot*-uri, fiind cel mai important element al eforturilor noastre de modernizare a apărării” și așteaptă ca americanii să-și onoreze promisiunile.

OCTAVIAN MANEA

O abordare echilibrată a descurajării unor posibile atacuri

Acum zece ani, atacurile de la 11 septembrie au demonstrat unei lumi profund șocate cât de vulnerabilă poate fi civilizația noastră. America și întreaga lume liberă au deplâns împreună victimele inocente ale aceluia atac fără precedent – un atac determinat de ură, terorism și fanatism împotriva valorilor pe care le împărtășim. Respectul pentru viață și demnitatea umană reprezintă principalul pilon al sistemului nostru de valori. Nicio ideologie și nicio credință nu pot justifica crimele în masă și distrugerile lipsite de scrupule.

Imediat după eliberarea României de sub regimul comunist – datorată inclusiv angajamentului american față de valorile democratice în întreaga lume –, țara mea este un aliat constant, de încredere și devotat al Statelor Unite, la nivel bilateral și în cadrul NATO.

Prin semnarea, la exact zece ani de la atacurile din 11 septembrie, a Acordului privind amplasarea sistemului de apărare împotriva rachetelor balistice al Statelor Unite în România, țările noastre au consolidat parteneriatul strategic de lungă durată și l-au actualizat într-un mod vizionar. Așa cum i-am spus doamnei secretar de stat Clinton la semnarea Acordului, administrațiile noastre au scris o nouă pagină a istoriei relațiilor transatlantice.

Așadar, recunoștința mea se îndreaptă spre prof. Stoica, dr. Zulean, dr. Dix și prietenii noștri de la *Institutul de Studii Populare și Fundația „Konrad Adenauer”*, care au organizat acest eveniment foarte oportun. Sunt sigur că marele public este dornic să afle mai

multe despre sistemul de apărare împotriva rachetelor balistice, direct de la sursă, ca să spun așa.

Prezența, astăzi, aici, a doamnei subsecretar de stat Tauscher, șefa delegației SUA care a negociat Acordul, transmite un mesaj clar privind sprijinul și hotărârea ambelor părți de a proceda rapid, în continuare, la ratificarea și implementarea Acordului (acesta a intrat în vigoare la data de 23 decembrie 2011= nota redacției). Doamna subsecretar Tauscher și colegul dumneaei, domnul Frank Rose, au făcut dovada unui devotament admirabil față de acest proiect, de care s-au preocupat permanent. Vă mulțumesc amândurora! De la început, aș vrea să subliniez câteva elemente care sunt fundamentale, cred, pentru această discuție, iar după celelalte intervenții am putea avea o sesiune de întrebări și răspunsuri.

În primul rând, permiteți-mi să afirm din nou că ne confruntăm cu noi amenințări și riscuri la adresa securității comunității euroatlantice. Este evident că evoluăm într-un mediu politic și economic sensibil, care devine din ce în ce mai complex. Evoluțiile din lumea arabă – deși până acum s-au dovedit pline de speranță în majoritatea țărilor în care bate vântul schimbării – pot aduce cu sine și amenințări la adresa securității NATO. Ca stat aflat la granița comunității euroatlantice, România este direct interesată să sprijine eforturile aliate privind combaterea acestor amenințări. Este interesul nostru și, deopotrivă, datoria noastră să facem acest lucru. În al doilea rând, România a promovat întotdeauna o abordare echilibrată a politicii de descurajare a unor posibile

atacuri. Pentru a preveni și contracara amenințările legate de rachete balistice, Alianța are nevoie de un sistem de apărare antirachetă cu un puternic rol de descurajare, capabil să răspundă eficient la riscurile generate de proliferarea armelor de distrugere în masă și a vectorilor acestora.

După cum bine știți, țările membre NATO au hotărât la Lisabona să consolideze rolul apărării antirachetă ca important factor de descurajare, prin extinderea rolului sistemului de apărare activă stratificată împotriva rachetelor balistice în teatru (ALTBMD) la apărarea teritorială. Au convenit, de asemenea, ca noua abordare graduală, în etape, a sistemului de apărare antirachetă din Europa (EPAA) să devină parte integrantă a viitorului sistem NATO de apărare antirachetă. Acesta se va dezvolta și va aborda toate preocupările legate de acoperirea teritoriilor aliate în cazul unui atac cu rachete balistice.

Pentru noi, aceasta a reprezentat o confirmare a faptului că hotărârea de a ne alătura proiectului american a fost vizionară, în deplin acord cu obiectivele NATO. Din acest motiv, baza aeriană românească de la Deveselu va reprezenta o contribuție de valoare la apărarea antirachetă a NATO, cel mai important pilon al securității noastre. În al treilea rând, consider că Acordul cu SUA relevă relația strategică deosebit de apropiată dintre țările noastre și contribuie la optimizarea acesteia. România și SUA împărtășesc principii și valori comune. Am colaborat pentru

promovarea lor și colaborăm și mai strâns pentru apărarea lor.

Semnarea acordului la Washington a coincis cu adoptarea *Declarației Comune privind Parteneriatul Strategic pentru secolul XXI*, un rezultat concret, remarcabil, al întâlnirii pe care cei doi președinți au avut-o la 13 septembrie. Mai mult, Acordul reprezintă expresia noii relații transatlantice, care este în continuare solidă, contribuind la menținerea unei Alianțe robuste și relevante.

În acest context, aș dori să mă refer în mod special la una dintre caracteristicile importante ale sistemului: acesta nu este îndreptat împotriva niciunui stat, iar însuși prin modul în care este proiectat are un caracter pur defensiv. Am spus acest lucru în repetate rânduri și am încredere că prietenii noștri din afara NATO pot înțelege beneficiile aduse securității colective europene și caracterul pașnic, defensiv al abordării noastre. Din punct de vedere tehnic, sistemul de apărare antirachetă nu poate fi ofensiv. Mai mult, din punct de vedere juridic, Acordul prevede clar că sistemul poate fi folosit numai în scopuri de autoapărare, în conformitate cu dispozițiile *Cartei ONU*.

Acest mesaj a fost transmis clar tuturor vecinilor și partenerilor noștri, atât de către SUA, cât și de către România, într-un spirit de deschidere și transparență. Scopul nostru comun este ca zona euro-atlantică să devină mai sigură.

România nu este singură în cadrul acestui efort. Salutăm recenta decizie a Turciei de a găzdui un radar de avertizare timpurie pe teritoriul său, la fel cum apreciem intrarea în vigoare a *Acordului de apărare împotriva rachetelor balistice dintre Polonia și Statele Unite*, la 15 septembrie.

Privind spre viitor, sper și mă aștept ca Parlamentul României să ratifice Acordul cu o largă majoritate și în timp util. Până acum, am înregistrat reacții pozitive din partea factorilor politici și a opiniei publice din România.

Consider că există un consens între partidele politice din România în ceea ce privește securitatea țării, consolidarea parteneriatului cu SUA și contribuția la misiunea Alianței.

În sfârșit, aș dori să mă refer la apărarea antirachetă în contextul Summitului NATO din 2012. Suntem gata să ne coordonăm cu SUA și alți aliați pentru a realiza capacitatea operațională interimară a sistemului NATO de apărare antirachetă, ceea ce ar reprezenta unul dintre principalele rezultate ale acestui summit.

Permiteți-mi să închei, spunând că securitatea este doar un aspect al *Parteneriatului pentru secolul XXI dintre România și Statele Unite*. Securitatea este un scut în spatele căruia viața civilă poate prospera, economia poate crește și cultura poate înflori. Acesta este țelul și datoria noastră și, deopotrivă, angajamentul nostru.

TEODOR BACONSCI

Aspect din timpul dezbaterii cu tema *Scutul antirachetă. Implicații pentru securitatea transatlantică*

Oportunități pentru securitatea națională, regională și transatlantică

Dați-mi voie să încep mulțumindu-i

domnului Baconschi, ministrul Afacerilor Externe, pentru invitația de a participa la acest eveniment.

Sunt încântată să mă aflu din nou în România și apreciez ocazia de a împărtăși câteva idei cu cei prezenți la această importantă conferință.

Domnule ministru, întâi de toate, dați-mi voie să vă mulțumesc pentru eforturile depuse de dumneavoastră, de președintele Băsescu și de echipa de negociere. Împreună am realizat un acord durabil între România și SUA privind amplasarea sistemului de apărare împotriva rachetelor balistice în România, acord ce deschide un nou capitol în domeniul cooperării de care putem fi mândri cu toții ani de-a rândul de acum înainte.

Pentru mine a fost un mare privilegiu să merg în luna mai a acestui an în județul Olt, să vizitez Deveselu și să mă întâlnesc cu mulți dintre reprezentanții autorităților locale. În cursul acelei călătorii, m-am întâlnit și cu mulți membri ai Parlamentului României și îmi doresc să port și în continuare discuții cu partea română.

Mai devreme, în cursul acestei zile, am avut privilegiul de a discuta despre Acordul privind amplasarea sistemului de apărare împotriva rachetelor balistice cu Victor Ponta și Crin Antonescu. Doresc să continui aceste discuții și cu alți membri ai parlamentului, inclusiv cu președintele Camerei Deputaților, Roberta Anastase, și cu președintele Senatului României, Mircea Geoană.

Odată ratificat acordul, amplasamentul terestru al sistemelor de interceptare SM-3 de la Deveselu va deveni o contribuție importantă a Statelor Unite ale Americii și a României la eforturile NATO de a răspunde la amenințările crescânde reprezentate de proliferarea rachetelor balistice. Deveselu va ilustra modul în care guvernele român și american colaborează pentru a pune în practică decizia istorică a NATO de la Lisabona de a proteja toate popoarele, teritoriile și forțele militare ale țărilor europene membre ale NATO prin intermediul sistemului de apărare împotriva rachetelor balistice.

Așa cum a declarat secretarul de stat al SUA, Hillary Clinton, cu doar câteva săptămâni în urmă, la ceremonia de semnare, Acordul dintre România și SUA va „asigura României un rol central în structura capacităților NATO de apărare împotriva rachetelor balistice, aflate în dezvoltare”.

În plus, acest Acord demonstrează contribuția activă a României la îndeplinirea angajamentelor fundamentale ale NATO privind securitatea colectivă, menționate în Articolul 5.

Vreau să subliniez faptul că acesta este cu adevărat un proiect al NATO, nu doar un proiect bilateral al Statelor Unite ale Americii și al României.

De la summitul de la Lisabona, desfășurat în 2010, NATO a încercat să dezvolte sistemele de comandă și control necesare în vederea asigurării unor capacități

„intermediare“ de apărare împotriva rachetelor balistice. Ne dorim foarte mult ca acest lucru să se realizeze până la summitul de la Chicago, din mai 2012, pentru că astfel vom putea transfera NATO controlul operațional al sistemelor de apărare împotriva rachetelor balistice de la Deveselu, odată ce acestea devin funcționale, în 2015.

Totodată, unicul scop al sistemului de apărare împotriva rachetelor balistice este acela de a apăra statele europene membre NATO împotriva amenințărilor prezente și viitoare cu rachete balistice provenite din Orientul Mijlociu. Sistemul nu are capacitatea tehnică de a submina capacitățile nucleare strategice ale Rusiei și nici nu ne propunem să creăm un sistem care ar putea face acest lucru. În schimb, ne dorim să cooperăm și să avem un parteneriat cu Rusia, inclusiv în ceea ce privește apărarea împotriva rachetelor balistice și, în general, dezvoltarea unui cadru pentru stabilitate strategică.

Pe cât de important este pentru securitatea noastră Acordul dintre România și Statele Unite ale Americii privind amplasarea în România a sistemului american de apărare împotriva rachetelor balistice, pe atât de important este să îl privim în contextul adecvat al relațiilor extinse dintre cele două țări. Acordul privind cooperarea în domeniul apărării împotriva rachetelor balistice este o nouă ilustrare a îndelungatelor legături existente între cele două țări în domeniile politic, militar, economic și cultural. Relațiile diplomatice dintre Statele Unite ale Americii și România există de 131 de ani, însă legăturile dintre

”

„Deveselu va ilustra modul în care guvernele român și american colaborează pentru a pune în practică decizia istorică a NATO de la Lisabona.”

țările și popoarele noastre sunt mult mai vechi.

Românii care au imigrat în SUA au sprijinit în mod extraordinar dezvoltarea națiunii noastre și au avut contribuții mai mici sau mai mari la îmbogățirea relației dintre România și SUA. Ca rezultat al acestei istorii îndelungate, țările noastre împărtășesc adesea o perspectivă similară în cazul unora dintre cele mai presante provocări în materie de securitate internațională, precum Afganistan ori Libia, cu privire la care colaborăm. Această istorie comună bogată și cooperarea strânsă au o contribuție importantă la securitatea și prosperitatea SUA și a României și reprezintă un stimul important pentru amplificarea cooperării dintre cele două guverne.

Declarația comună cu privire la parteneriatul strategic făcută publică după întâlnirea dintre președintele Obama și președintele Băsescu evidențiază excelențul și neîntreruptul parteneriat strategic dintre țările noastre.

Îmi face plăcere să spun că dorința ambelor părți de a încheia un al doilea acord după obținerea primului este dovada încheierii unui acord bun. Relația puternică dintre România și SUA și Acordul durabil privind apărarea împotriva rachetelor balistice, pe care tocmai l-am încheiat, demonstrează că ambele țări apreciază colaborarea. Știu că SUA dorește să continue acest strâns parteneriat strategic, ceea ce va spori securitatea ambelor popoare, dar și pe cea a țărilor membre NATO.

Domnule ministru, vă mulțumesc încă o dată pentru ocazia de a spune câteva cuvinte astăzi, iar dumneavoastră, tuturor celor prezenți, vă mulțumesc pentru participarea la această importantă conferință pe tema apărării împotriva rachetelor balistice.

ELLEN TAUSCHER

Subsecretarului de Stat american Ellen Tauscher și președintele României, Traian Băsescu

Scutul antirachetă și relațiile România – SUA

În ultimii patruzeci de ani, am fost un atent observator academic al României. La începutul anilor 1970, mi-am concentrat studiul asupra naturii sistemului comunist sub Ceaușescu, ca doctorand al *Universității Johns Hopkins*, iar, mai târziu, m-am concentrat pe observarea deteriorării regimului din România, delegitimarea regimului Ceaușescu și eforturile pentru regenerarea unei democrații europene, după decembrie 1989.

România a reușit să se reîntoarcă la identitatea sa europeană, să continue cooperarea strategică cu SUA, dezvoltând, în același timp, oportunitățile antreprenoriale de afaceri. Sunt încă multe lucruri de făcut (de exemplu, corupția endemică și o încetinire a creșterii economice în ultimii ani), dar văd progrese imense. Astăzi, poziția României este cu mult îmbunătățită – o dezbatere democratică vibrantă (se poate spune, foarte activă), oportunități crescute, o integrare în spațiul european și un parteneriat strategic cu Statele Unite.

Acesta este contextul în care trebuie privit *Tratatul dintre România și SUA* privind apărarea antibalistică. Ar trebui să aplaudăm dezvoltarea conexiunilor dintre strategiile de securitate ale celor două țări și colaborarea acestora pentru a apăra țările NATO de potențiale atacuri cu rachete. România a luat decizia de a se alătura Poloniei, Turciei și Spaniei pentru a oferi o apărare globală împotriva rachetelor cu rază medie și se alătură astfel unui efort al NATO, ce are beneficii asupra întregii Alianțe. Anunțul fostului premier spaniol Zapatero că același sistem *Aegis* va fi găzduit de țara lui, la Rota, evidențiază faptul că cele mai mari țări din partea de est și sud a NATO au înțeles contribuția vitală a Alianței în apărarea împotriva rachetelor balistice.

NATO s-a adaptat provocărilor apărute după Războiul Rece. Sistemul antirachetă *European Phased Adaptive Approach* (EPAA), prezentat la summitul NATO de la Lisabona, este cel mai recent exemplu al acestui proces de adaptare. EPAA este oferit tuturor membrilor NATO și întărește rolul Alianței ca actor global, afirmând că viabilitatea viitorului NATO depinde de îndeplinirea noilor angajamente (inclusiv cel de apărare împotriva rachetelor balistice), care nu au fost anticipate înainte de 1989.

Desigur, abordările SUA și ale Rusiei referitoare la armele nucleare sunt, de asemenea, în tranziție. Analiza președintelui Obama asupra politicii nucleare indică în mod clar faptul că astfel de arme și diversele mecanisme de transport la țintă (o „triadă”) vor rămâne în arsenalul SUA în viitorul apropiat. Cu toate acestea, președintele american a subliniat necesitatea de a ne gândi la o lume fără arme nucleare și a aprobat ideea „reducerii către zero”. Mai mult, Washingtonul și Moscova au negociat cu succes un nou tratat *START*, care va duce la reduceri semnificative, în dislocarea armelor nucleare strategice.

Administrația Obama a încercat, de asemenea, în 2009, să „reseteze” relațiile

cu Moscova. Acest efort a contribuit la noul tratat *START* și la o mai bună cooperare din partea Moscovei, vis-à-vis de Iran și Coreea de Nord. Având în vedere demonstrațiile de la Moscova față de o revenire a lui Vladimir Putin, nu știu încă dacă „resetarea” nu se va transforma în „nesetarea” relațiilor. Totuși, atât România, cât și ceilalți membri NATO au fost în siguranță (chiar dacă nu neapărat mai prosperi) în ultimii ani. Terorismul rămâne o amenințare omniprezentă, după cum am văzut în Madrid, Londra și în alte locuri. Războaiele lungi din Irak și din Afganistan au ținut încordată Alianța. Cu toate acestea, sunt de acord cu opinia fostului ministru de Externe Baconshi, că securitatea României nu a fost niciodată pe un teren mai ferm. Acestea fiind spuse, se poate afirma că există controverse semnificative cu privire la Acordul româno-american de apărare antirachetă și rolul României în strategia globală EPAA a țărilor membre NATO. Problema nu este aprobarea parlamentară, ci mai degrabă percepția publică a acordului.

Urmărind cu atenție transmisiile prin satelit și Internet ale presei române, am constatat că discuția despre acord și implementarea lui până în 2015 nu este de mare ajutor. Consider că Acordul privind baza de la Deveselu ar trebui să fie dezbătut în detaliu, dar tonul și conținutul dezbaterii trebuie să fie corecte. Până în prezent, cele mai multe comentarii apărute în presa scrisă, la

radio și în mediul on-line din România, cât și raportările, ca să nu mai menționez comentariile personalităților politice, nu au contribuit la acuratețea acestui subiect.

Abordarea media a avut tendința de a crea senzațional și de a tulbura, mai degrabă, decât a clarifica, ascunzând beneficiile reale și oportunitățile pe care le are România, bulversând publicul cu privire la costuri și îngrijorările reale ale publicului. Înrautățirea problemei este cauzată de incapacitatea de a dezbate problema transparent. Între anunțul inițial al președintelui Obama, în 2009, la summitul NATO de la Lisabona, în care menționa o „înțelegere” între Washington și București, în primăvara anului 2011 și momentul semnării Acordului, pe 13 septembrie 2011, a fost o perioadă de doi ani de incertitudine. Acest lucru a permis tot felul de speculații atât de mult, încât mass-media din întreaga lume au preluat acest subiect și au răspândit zvonuri exagerate. De exemplu, o publicație indiană sugera că scutul antirachetă ar putea aduce un nou Război Rece.

Alte comentarii și rapoarte au sugerat în mod fals că interceptoarele SM-3 (*Aegis*) sunt dotate cu un focos nuclear, că nu ar fi fost testate, că mii de trupe americane o să își stabilească baza în România, că România a renunțat la suveranitatea teritorială și că, în final, România ar fi mai puțin sigură. Adevărul este că interceptoarele sistemului *Aegis* nu au niciun focos exploziv, ci distrug ținta prin lovire. Sistemul *Aegis* a fost testat de mai

multe ori, cu o rată mare de succes, pe parcursul multor ani – iar sistemul de la sol va fi testat în continuare.

Acest acord nu a fost o obligație impusă României, ci, mai degrabă, o negociere purtată atent pe parcursul unei perioade mai lungi de un an, la care au luat parte participanți români care reprezintă, în mod obligatoriu, interesele naționale. Acordul spune clar că legile din România se vor aplica întregului personal american și că baza aeriană, precum și oricare alte structuri se află în proprietatea României. Personalul american, dintre care o mare parte va fi civil, ar putea fi în număr de 300, într-o bază permanentă, iar acordul stipulează că personalul român va fi instruit de către Statele Unite pentru a lua parte la funcționarea sistemului. Beneficiul economic al României va fi semnificativ, nu numai pentru că Statele Unite vor plăti noua construcție, ci și pentru că firmele românești și forța de muncă vor fi intens implicate, iar județul Olt va beneficia de o mulțime de achiziții publice locale. Acest lucru va constitui o investiție americană substanțială în economia românească.

Dar există riscuri și costuri. Să nu uităm de reacțiile Rusiei sau de sporirea amenințărilor teroriste.

În primul rând, sistemele de interceptare – și baza în sine – ar putea deveni o potențială țintă pentru teroriști. România va trebui să sporească vigilența, eforturile contrainformative și să consolideze securitatea în zona Deveselu.

În al doilea rând, odată cu foarte probabila realegere a lui Vladimir Putin, disconfortul Rusiei va fi exprimat prin amenințări – deja evidente –, iar apoi prin recurgerea la „arma energiei”. Cu cât se apropie data de implementare a Acordului, retorica va deveni mult mai intensă. Cu toate acestea, Moscova nu va dori să afecteze profiturile provenite din exporturile de energie pentru mai mult de o săptămână și nu există nicio amenințare pe care rușii o pot crea ca fiind credibilă, realistă și livrabilă – fără o contraamenințare NATO.

În al treilea rând, Iranul, știind foarte bine că reprezintă motivul existenței unui astfel de scut de apărare antirachetă, poate profera diverse amenințări. Cu toate acestea, principala lor „armă” este închiderea Strâmtoarei Ormuz, lucru care a fost deja sugerat, dar care ar putea fi contracarat imediat de către forța militară americană, cu asistență din partea altor țări din NATO și din regiune.

În concluzie, sistemul american EPAA și participarea României la punerea sa în aplicare ajută securitatea României și integrarea europeană, extinde capacitatea NATO de a apăra Alianța și reduce capacitatea teroriștilor și a regimurilor teroriste de a amenința democrații. Desigur că există riscuri și costuri. Românii ar trebui să dezbată aceste probleme. Dar, în cele din urmă, decizia ar trebui să fie pozitivă.

DANIEL NELSON

Senior Fellow, *Centrul pentru Controlul Armelor și Neproliferare*, Washington DC, SUA

Președinții României și SUA, Traian Băsescu și Barack Obama

O perspectivă din Est

Decizia României de a amplasa o bază americană la Deveselu, ca parte a sistemului american de apărare din Europa, care va găzdui rachete de interceptare a provocat reacții diferite în toată lumea. Cele mai multe dintre îngrijorări au fost exprimate de către Rusia, în ciuda faptului că oficialitățile române au declarat că scutul antirachetă american este un sistem defensiv, nu unul ofensiv și nu este în niciun fel îndreptat către Rusia.

Ministerul rus de Externe a criticat decizia României și a cerut Statelor Unite garanții juridice că sistemul nu va avea ca țintă forțele nucleare strategice ale Rusiei. Tot el a declarat că acest „pas practic” inițiat de Washington pentru a crea un segment european al sistemului său global de apărare antirachetă a fost făcut fără a ține cont de dialogul dintre Rusia și SUA, privind problema sistemului antirachetă. Declarațiile menționate nu au făcut decât să dovedească faptul că preocupările exprimate, în februarie 2011, de reprezentantul Rusiei la NATO, Dmitri Rogozin, care a spus că sistemele de apărare NATO ar putea pune în pericol propria lor forță nucleară strategică, subminând valoarea de descurajare a armelor rusești, *„care este baza și garanția suveranității noastre și a independenței”*. Au fost, de asemenea, o serie de comentarii critice ale experților ruși și ale militarilor. De exemplu, amiralul Viktor Kravcenko, fostul șef de personal al marinei ruse, a declarat că noua bază de apărare antirachetă din România ar putea rupe echilibrul de putere din zona Mării Negre, odată ce își începe operațiunile, și, prin urmare, Rusia ar trebui să consolideze capacitatea de luptă a flotei sale de la Marea Neagră. Igor Korotșenko, redactor șef al publicației ruse *Apărarea Națională*, a spus că scutul antirachetă ar putea să nu constituie o amenințare de securitate imediată pentru Rusia, dar, pe termen lung, pe măsură ce se dezvoltă, lucrurile ar putea deveni mai riscante. Konstantin Sivkov, vicepreședintele *Academiei Ruse* pentru probleme geopolitice, și-a exprimat opinia că baza română antirachetă are ca țintă Moscova, ca și multe alte baze militare americane din jurul Rusiei.

Totuși, în ciuda numeroaselor observații critice ale oficialilor ruși și ale experților, decizia României a adus anumite beneficii politice Kremlinului. A oferit Moscovei prilejul de a acuza partea americană de rea-credință și i s-a oferit o justificare pentru amenințările exprimate în mod repetat, atât de către președintele Dmitri Medvedev, cât și de către premierul Vladimir Putin, care au declarat că, dacă discuțiile pe tema problemei antirachetă purtate cu Statele Unite și NATO nu vor avea succes, Rusia va lua măsuri, inclusiv sub forma desfășurării de arme ofensive strategice. Mai mult, a oferit Rusiei argumentele necesare pentru a justifica consolidarea poziției sale în regiunea Mării Negre, inclusiv punerea în mișcare a Flotei Mării Negre. În cele din urmă, decizia României a oferit, de asemenea,

justificări suplimentare pentru deschiderea unei noi stații radar antirachetă în regiunea Mării Baltice din Kaliningrad.

Având în vedere noua tendință în politica externă a Rusiei – răspunzând provocărilor militare prin intermediul mijloacelor energetice –, s-ar putea presupune că intensificarea recentă a eforturilor de a lansa conducta *South Stream* este, de asemenea, o parte din „răzbunarea justificată” a Rusiei (atât Statele Unite, cât și România sunt cunoscute ca susținători ai rutei alternative *Nabucco*). În același timp, și Ucraina se află într-o situație delicată. Pe de o parte, autoritățile ucrainene au fost interesate să se implice în proiectul antirachetă de pe teritoriul Europei. Ucraina a fost dispusă să ofere atât capacitățile existente, cât și potențialul științific de dezvoltare a scutului antirachetă. Singura condiție prealabilă cauzată de conjunctura politică a fost implicarea Rusiei. Kievul a încercat atât să își ofere serviciile către SUA și către UE, dar să joace și rolul unui avocat ce apără interesele Rusiei (așteptând unele beneficii de la Kremlin și *Gazprom*). Practic, poziția Ucrainei a fost exprimată de către trimisul ucrainean la NATO, Igor Dolgov, care a menționat că Ucraina este gata să contribuie la crearea scutului antirachetă european, în cazul în care programul este dezvoltat în colaborare cu Rusia.

Totuși, odată ce o astfel de opțiune nu a fost avută în vedere și relațiile dintre Moscova și Washington au devenit tensionate, Ucraina suportă consecințele poziției sale strategice inadecvate. În primul rând, nici eforturile Rusiei în

„**Ucraina este gata să contribuie la crearea scutului antirachetă european, în cazul în care programul este dezvoltat în colaborare cu Rusia.**”

proiectul *South Stream* și nici pretensele tentative de a crește nivelul de militarizare a Mării Negre nu corespund cu interesele naționale ale Ucrainei. În al doilea rând, necesitatea de a continua retorica prorusă ar putea afecta grav relațiile recent îmbunătățite cu țara vecină, România. În astfel de circumstanțe, Ucraina încearcă în continuare să oscileze între cel două părți (SUA-România și Rusia). Își exprimă îngrijorarea cu privire la decizia României, cu toate acestea, critica exprimată oficial de Kiev se regăsește în cea mai mare parte pe platformele de comunicare diplomatică mai puțin vizibile – de exemplu, Ucraina a criticat planurile de a implementa sistemul american de apărare balistică în România la sesiunea anuală a *Adunării Parlamentare a NATO*, care a avut loc în București, în 2011. Delegația ucraineană și-a exprimat îngrijorarea că decizia de a amplasa elemente ale sistemului de apărare antirachetă nu este compatibilă cu așteptările statelor vecine și a adus în discuție, în special, întrebarea dacă un contingent militar cu sediul în Deveselu

ar pune în pericol securitatea națională a țărilor vecine României și a regiunii Mării Negre, ca un întreg.

Rezumând, ar trebui subliniat faptul că, indiferent de progresele înregistrate în amplasarea de interceptoare antirachetă pe teritoriul românesc, Rusia are posibilitatea de a manipula opinia publică și îi sunt oferite „scuzele perfecte” pentru dezvoltarea în continuare a programelor sale nucleare, consolidarea pozițiilor sale în regiunea Mării Negre etc. În același timp, Ucraina este un fel de victimă a politicii sale proruse. Abordarea critică față de amplasarea interceptorilor în România nu a adus niciun beneficiu vizibil pentru oficialii de la Kiev și mai degrabă provoacă complicații diplomatice și creează obstacole pentru consolidarea pozițiilor ucrainene în bazinul Mării Negre.

SERGHEI GHERASIMCIUC
Director de Programe al *Strategic and Security Studies Group* (Kiev)

Secretarul de stat american Hillary Clinton și președintele ucrainean ViCTOR Ianukovici

Un proiect de lungă durată

Prin încheierea Acordului cu SUA privind amplasarea unor elemente ale sistemului de apărare împotriva rachetelor balistice, România a atins cel mai înalt punct de securitate din istoria sa. Trebuie însă să nu uităm că securitatea nu este doar o stare, ea este un proces. Încheierea acestui acord, dintr-o perspectivă științifică, trebuie să fie privită ca un sfârșit de drum și începutul altui drum. Un sfârșit de drum într-un sistem de eforturi prin care România, la fel ca și alte state europene, se străduiește să își construiască propria securitate în condițiile complexe ale secolului XXI. În această privință, au fost niște pași importanți începând cu 1990 – de pildă, opțiunea pentru NATO, opțiunea pentru *Uniunea Europeană* (care este și un acord de securitate) și opțiunea pentru o relație intensă cu principala forță, cu principalul actor internațional, Statele Unite. Faptul că avem o relație privilegiată cu SUA este un merit al societății românești – fiindcă e o opțiune a acestei societăți –, a clasei politice, a specialiștilor, a diplomației. Pe de altă parte, întrucât trebuie să avem în vedere în permanență orizontul nu doar imediat, ci și cel îndepărtat, ne face să ne gândim la această stare de fapt ca la un nou proiect de lungă durată. Dacă am studia cu atenție un element din strategia de securitate a României din 2006, am vedea că undeva se analizează modul de comportare al țării noastre, în situația în care unele instituții de

securitate nu ar funcționa așa cum ne-am aștepta să funcționeze. Proiectul concretizat recent face parte din această încercare de a scruta viitorul și, cu siguranță, el se străduiește să răspundă unui potențial risc. Un risc pe care, prin acest proiect, ni-l asumăm. Întrebarea pe care o putem pune este de ce s-a optat acum pentru acest gen de acțiune – care este una de prevenire. Riscul despre care vorbim în acest caz nu este unul identificat, precis, pentru o

anumită țară sau venind dintr-o anumită țară. Este un risc tehnologic, care, asociat cu iresponsabilitate politică, ar putea să genereze această chestiune. Prin urmare, această construcție are logica sa. Are, clar, o logică de a construi o pauză pentru o situație care ar putea să fie și care, din perspectivă tehnologică, cu siguranță, se dezvoltă. Dacă, în timp, se va dezvolta acel tip de iresponsabilitate politică încă nu știm; însă, ca să fim siguri că nu va fi, e necesar să dezvoltăm acest sistem.

Militari americani și români în timpul unui exercițiu comun.

În ce măsură această chestiune afectează relațiile cu Rusia? Este cert și pentru noi, și, cred, și pentru responsabilii ruși, că acest scut nu reprezintă, tehnic, o amenințare la adresa securității Rusiei. Sigur, nici în Rusia nu se vorbește pe o singură voce – pot fi și sigur sunt multe opinii și la nivel politic, și la nivel militar. Dar, în mod serios, nu cred că cineva din Rusia ar putea crede că, din punct de vedere tehnic, militar, acest scut ar fi o amenințare pentru Rusia.

Sigur că putem înțelege preocupările și îngrijorările experților ruși, din două motive. Unul este reprezentat de memoria istorică recentă. URSS s-a prăbușit și din cauza unui posibil scut antirachetă împotriva rachetelor balistice intercontinentale în confruntarea americano-sovietică. E o chestiune de memorie, nu de amenințare actuală. Al doilea motiv ține de aspectele tehnologice. Acest scut este rezultatul unor acumulări tehnologice și științifice și construcția lui va genera noi acumulări tehnice, tehnologice și științifice. Or, o astfel de chestiune poate fi o preocupare, dar nu în sensul unei amenințări. Ca urmare, cred că ne aflăm într-un moment foarte important al construcției sistemului nostru de securitate. El nu rezolvă însă toate problemele de securitate ale României.

CONSTANTIN DEGERATU

Si vis pacem, para bellum!

Încheierea acordului dintre România și Statele Unite privind amplasarea sistemului de apărare antirachetă este un eveniment important nu doar pentru România, ci și pentru relațiile dintre România și Statele Unite. Este important pentru România, fiindcă, atunci când țara noastră a devenit membră a NATO, am încheiat o perioadă semnificativă de balans istoric cu durata de câteva secole – un balans între Orient și Occident. Din momentul în care, intrând în NATO, dar și în UE, am devenit nu doar din punct de vedere cultural, ci și instituțional, parte a sistemului vestic. Asta a creat pentru noi un dublu avantaj. Pe de o parte, ne bucurăm de sistemul de securitate care funcționează în cadrul Alianței, pe de altă parte, încă sperăm că ne vom bucura de prosperitatea pe care o presupune calitatea de membru al acestei lumi. Ceea ce este însă foarte important în privința primului aspect, acela al securității, România are nu doar beneficii de pe urma acestei calități pe care a dobândit-o, ci și obligații. Semnarea

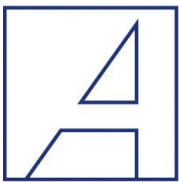
acestui acord cu Statele Unite privind amplasarea sistemului de apărare antirachetă este dovada că România este un stat responsabil care vrea să își îndeplinească obligațiile pe care le are și să contribuie, efectiv, la consolidarea sistemului de securitate. În ceea ce privește semnificația relațiilor dintre România și Statele Unite, este

evident că nu doar actul în sine este important, ci și situarea lui în contextul Parteneriatului dintre România și SUA pe termen mediu și lung. Convingerea noastră este că acest parteneriat are un viitor foarte limpede, foarte clar, foarte solid. În același timp, semnarea acordului este un eveniment important pentru Europa – e vorba despre o viziune de a

proteja întreaga Europă, nu doar România. Nu îmi rămâne decât să reamintesc un adagio latin – dacă vrei pace, pregătește-te de război! Însă, în fond și la urma urmei, rostul acestui acord este unul defensiv.

VALERIU STOICA

=====

Konrad Adenauer Stiftung

Institutul de Studii Populare

Textele din acest supliment au fost furnizate de Institutului de Studii Populare.

22

Responsabili de proiect: Rodica Palade, Cristian Pătrășconiu, Marian Zulean;
Responsabil de număr și tehnoredactare: Răzvan Brăileanu;
Corectură: Bernard Noghiu, Mara Ștefan;
Secretariat: Cristina Spătărelu;
Contabilitate: Iulia Todie.